

STATENS BRANDINSPEKTION

Meddelanden

1963:10

Brandförsvarsavtal.

I förarbetena till den nya brandlagstiftningen har ingående behandlats kommunala samverkansfrågor på brandförsvarets område. Därvid har framhållits, att kommunerna i stor utsträckning kan träffa de överenskommelser som erfordras för att genom samverkan ordna brandförsvaret på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt.

I praktiken sker samverkan, varom här är fråga, framför allt genom ingående av brandförsvarsavtal rörande släckningshjälp, släckningsavtal. Sådana mera permanenta avtal om släckningshjälp är icke att jämföras med den släckningshjälp som kommun enligt 6 § brandlagen är skyldig att lämna vid förekommande behov.

Andra fall, där brandförsvarsavtal om samverkan förekommer, är exempelvis där en kommun utser en annan kommuns brandchef (ev. även vice brandchef) att vara kommunens brandchef (vice brandchef). Också andra sådana särskilda brandförsvarsavtal, specialavtal, kan tänkas. I det följande uppmärksammas några slag av specialavtal, som förutsättes komma att bli särskilt vanliga.

Släckningsavtal ingås i regel med kommuner som parter och avser förhållanden som gäller hela kommuner eller delar av kommuner. Släckningsavtal kan också träffas mellan en

kommun och en inom eller utom kommunen befintlig industri, frivillig brandkår föörening etc. för brandsläckning inom kommunen eller inom del av kommunen och med skyldighet att - enligt 6 § brandlagen - lämna annan kommun släckningshjälp.

Släckningsavtal, varigenom kommun helt eller delvis befrias från skyldigheten att hålla brandkår, skall prövas av länsstyrelsen. Väsentliga förändringar av ett släckningsavtal, vilka påverka nämnda skyldighet, skall även granskas av länsstyrelsen. Av brandordningen skall framgå i vilken utsträckning och inom vilka områden brandsläckning inom en kommun skall ombesörjas enligt släckningsavtal. Härmed må hänvisas till de av statens brandinspektion utgivna exempel på brandordningar (statens brandinspektions meddelande 1963:3).

Specialavtal behöver normalt icke underkastas länsstyrelsens prövning. Det bör emellertid erinras om att av brandordningen skall framgå, huruvida brandchef och vice brandchef skall vara gemensam för två eller flera kommuner. Detta har tillkommit för att länsstyrelsen - i samband med fastställelsen av brandordning - skall ha möjlighet att bedöma vilken kompetens som en brandchef i förekommande fall skall ha.

Den i 6 § brandlagen föreskrivna släckningshjälpen skall lämnas från fall till fall. Skyldigheten att lämna sådan hjälp behöver, såsom ovan angivits, icke fastslås i särskilda överenskommelser. Däremot är det önskvärt att brandcheferna upprättar planer, av vilka bl.a. bör framgå i vilken ordning brandsläckningshjälp skall begäras (jämför brandinspektionens meddelande 1959:5). En sådan, i förväg upprättad plan, skapar gynnsamma förutsättningar för ett snabbt handlande och en effektiv insats i ett kritiskt läge.

I brandlagsrevisionens betänkande rörande den nya brandlagatiftningen (SOU 1960:34, sidan 92) har uttalats, att det bör ankomma på statens brandinspektion att i samråd med svenska brandkårernas riksförbund utarbeta närmare

anvisningar om innehållet i olika typer av brandförsvarsavtal. I enlighet härmed har statens brandinspektion i samråd med nämnda organisationer i det följande lämnat synpunkter på vad ett brandförsvarsavtal bör innehålla ävensom upprättat förslag till avtal.

Hovrättsfiskalen C.G. KHLNER har medverkat vid utarbetandet av anvisningarna.

Ingevar Strömdahl
Ingevar Strömdahl

Stig G Holmberg
Stig G Holmberg

Stockholm den 24 juni 1963

Statens brandinspektion, Sturegatan 29, Stockholm Ö.
Tel. 24 51 90

Summary in English.

THE NATIONAL INSPECTORATE OF FIRE SERVICES.

Informative Recommendations 1963:10

Co-Operative Communal Fire Protection

The communes are legally and mutually obliged to render neighbourly assistance, if required in order to quench any serious fire. The new Fire Laws presuppose, that in addition there may be various kinds of inter-communal co-operative agreements for adequate fire safety, or a party to such an agreement may be an Industrial or Voluntary Fire Brigade. Such co-operation may be applicable to the entire communal territory or restricted to certain districts. Or a Fire Chief - or Deputy - may be jointly elected to cover two or more communal territories.

Any of the abovementioned agreements will have to be submitted to the County Administration for approval, however.

There may be other kinds of special, inter-communal agreements for increasing the efficiency of Fire Protection, which as a rule need not be submitted for approval.

The obligatory neighbourly assistance, as mentioned above, is independent of any agreements. It is suggested, however, with reference to Informative Recommendations 1959:5, that measures against such contingencies are planned beforehand by the Fire Chiefs.

Anvisningar angående brandförsvarsavtal

I. Släckningsavtal

A. Släckningsavtals innehåll.

Släckningsavtal bör normalt behandla följande frågor:

1. Organisation:
  - a) Avtalsslutande parter
  - b) Släckningsrådets storlek
  - c) Rätten att alarmera
  - d) Storleken på uttryckande styrka
  - e) Befälhavare vid släckning
  - f) Övning och annan utbildning

2. Ekonomiska frågor:
  - a) Engångsersättning
  - b) Årlig ersättning
  - c) Ersättning för varje utryckning

3. Försäkringsfrågor.

4. Materielfrågor.

5. Avtalets giltighet.
  - a) Dag för ikraftträdande, uppsägningstid, godkännande av fullmäktige och av Länsstyrelsen
  - b) Förfarande med materiel m.m., då avtalet upphör
  - c) Verkan i fall av beredskap och krig

6. Eventuella tvister

7. Övrigt

Antal upprättade exemplar m.m.

B. Exempel på släckningsavtal.

Mellan .....(A kommun) och
 .....(B kommun) /.....
 .....(C)/ har denna dag träffats
 följande släckningsavtal.

Ann 1. De vanligaste fallen för in-
 gående av avtal har redovisats i 2 §
 i Exempel på brandordningar (statens
 brandinspektions meddelande 1963:3).

Ann 2. De avtalslutande parternas
 representanter är normalt antingen
 två kommuners (A respektive B) full-
 mäktige eller en kommuns (A) full-
 mäktige å ena sidan samt styrelsen
 för ett industriföretag, en frivillig
 brandkårsförening etc (C) å den andra
 sidan. Kommunens fullmäktige kan på
 brandstyrelsen delegera rätten att
 sluta avtal.

Ann 3. Om brandvärn enligt brandord-
 ningen skall finnas i A kommun, kan
 denna kommun inte härigenom frigöra
 sig från denna skyldighet genom av-
 talet.

1 §.

.....(B kommun)/.....
 .....(C)/ förbinder sig att i överensstämmelse
 med bestämmelserna i brandlag och brandstadga samt i enlig-
 het med vad i det följande närmare anges, svara för brand-
 släckningen inom .....(A kommun)/ den (de)
 del(-ar) av .....(A kommun), som anges
 på bifogade karta.

2 §.

Med brandsläckning avses i detta avtal både bygde- och skogsbrandsläckning/ endast bygdebrandsläckning; endast skogsbrandsläckning/.

Ann. "Brandsläckning" skall - i enlighet med departementschefens uttalande i prop. 1962:12 sid. 143 - avse såväl den egentliga brandsläckningen som eftersläckningen men däremot icke därpå följande bevakning och tillsyn.

3 §.

Detta avtal innebär även skyldighet för .....
.....(B kommun)/ .....(C)/
att för A kommuns räkning lämna annan kommun släckningshjälp enligt bestämmelserna i 6 § brandlagen.

4 §.

Det åligger .....(B kommun)/
.....(C)/ att vid larm om brand inom det avtalade släckningsområdet till brandplatsen utan dröjsmål utsända släckningsstyrka av den storlek som i varje särskilt fall bedömes erforderlig.

Ann 1. Vid denna sin bedömning bör brandchefen (motsvarande) tillämpa samma grunder som om det gällde brand inom den egna kommunen, om ej avtalet innebär att blott viss maximistyrka skall utsändas.

Ann 2. I regel är det den hjälpande kommunens brandchef (motsvarande), som tar ledningen av släckningsarbete inom den hjälpta kommunen (del av kommunen).

5 §.

B kommun (C) är skyldig att lämna hjälp enligt detta avtal på anmodan av envar som uppmärksammar brand inom det avtalade området eller eljest får kännedom därom.

Ann. Tryckta anvisningar om hur brandlarm skall ske skall utlämnas inom berörda områden. I avtalet bör anges vem som skall ombesörja detta; lämpligen torde det ske genom den hjälpta kommunens försorg.

6 §.

Brandchefen i .....(B kommun) /brandkårschefen vid .....(C brandkår)/ skall anordna övningar och rekognosceringar inom det avtalade släckningsområdet i den utsträckning som kan anses erforderligt för upprätthållande av en god släckningsberedskap.

7 §.

.....(A kommun) är skyldig att tillhandahålla .....(B kommun) /.....(C)/ en aktuell förteckning över vattentäkter inom det avtalade släckningsområdet. Förteckningen skall fortlöpande överses och kompletteras.

På motsvarande sätt skall .....(B kommun)/ .....(C)/ orienteras om förefintligheten av brandfarliga industrier och andra från brandföresvarssynpunkt viktiga inrättningar (sjukhus, ålderdomshem, barnhem etc) inom det avtalade släckningsområdet. ....(A kommun) har att ensam svara för de kostnader som kan uppstå i samband med anordnandet av branddammar eller andra vattentäkter liksom av uppställningsplatser för motorsprutor inom det avtalade släckningsområdet.

8 §.

.....(A kommun) förbinder sig att till .....(B kommun)/ .....(C)/ erlägga erättning enligt följande, nämligen (här anges under a) och b) det alternativ som bedömes bli det vanligast förekommande)

a) Årlig ersättning med ett belopp av .....
 (.....) kronor. Ersättningen skall inbetalas till
 .....(B kommun)/.....
 .....(C)/ senast den .....
 varje år.

b) Ersättning för varje utryckning enligt den av statens
 brandinspektion senast utgivna s.k. normaltaxan.

Av statsverket (länsstyrelsen) utbetalad ersättning för
 skogsbrandsläckning (kungörelsen den 30 november 1962,
 SFS nr 607/62) skall tillfalla .....
 .....
 Ersättning för utfört släckningsarbete skall inbetalas
 om möjligt senast inom en månad efter det släcknings-
 räkning erhållits.

Ann 1. Flera olika alternativ för fastställande
 av ersättning i anledning av ingångna av-
 tal kan givetvis tänkas. I första hand torde
 något av nedan angivna alternativ därvid böra
 komma ifråga.

1. Ett fast belopp per år.
2. Ett fast belopp per år jämte ersättning
 för varje utryckning.
3. Skälig procent av vissa brandförsvars-
 kostnader i den kommun som håller brand-
 styrkan.
4. Fördelning av samtliga brandförsvars-
 kostnader i kommunerna enligt skatte-
 underlagsprincipen. Kostnaderna bör
 därvid fördelas enligt det antal skatte-
 kronor, som ligger till grund för de
 kommunala budgetförslagen inklusive
 tillskjutet skatteunderlag jämlikt
 Kungl. Maj:ts kungörelser angående
 skatteersättning i anledning av 1957
 och 1961 års ortsavdragsreformer.

Ann 2. Om så anses lämpligt kan i detta avtal även intagas en överenskommelse om vem som skall erhålla den ersättning som kan komma att utgå enligt den s.k. släckningskostnadsöverenskommelsen (mellan vissa försäkringsbolag).

9 §.

Alt I .....(A kommun) förbinder sig att till .....(B kommun)/.....
.....(C)/ senast den .....
19.. med äganderätt överlämna i särskild förteckning upptagen brandsläckningsmateriel.

Alt II .....(A kommun) förbinder sig att till .....(B kommun)/
.....(C)/ senast den .....
19.. med nyttjanderätt överlämna i särskild förteckning upptagen brandsläckningsmateriel. Den sålunda överlämnade materielen skall efter avtalstidens utgång eller senast inom .....månad(er) därefter återlämnas till .....(A kommun) i då befintligt skick. Under avtalstiden skall överlämnad materiel av .....(B kommun)/ .....
.....(C)/ väl vårdas, underhållas och i mån av behov ersättas med ny samt försäkras till betryggande belopp.

Ann. Ovan angivna materielförteckning bör fogas vid detta avtal.

10 §.

Värdering av den i 10 § upptagna materielen skall göras av en tremannanämnd, vari vardera parten utser en ledamot och dessa två utser den tredje.

11 §.

Detta avtal, som förutsättes skola vara i kraft även under beredskap och krig, skall gälla under en tid av .....

år från och med den ..... 19.. Det skall där-
 efter förlängas med ..... år i sänder, såvida
 avtalet icke uppsäges av någondera parten senast .....
 månader före utgången av avtalstiden.

Ann 1. Det är viktigt att uppsägningstiden
 är tillräckligt lång för att erforderliga åtgärder
 skall hinna vidtagas för att säkerställa
 brandförsvaret inför avtalets upphörande.
 Sex månader torde få anses vara kortast möjliga
 tid.

12 §.

Fortlöpande samråd skall äga rum mellan de myndigheter
 (motsvarande) som förvaltar brandförsvarets angelägenheter
 liksom mellan brandcheferna (motsvarande).

Ann. Är brandchef gemensam utgår anvisningen
 om brandchefssamarbete.

13 §.

Eventuella tvister i anledning av detta avtal skall lösas en-
 ligt lagen den 14 juni 1929 om skiljemän.

14 §.

Detta avtal, som för sin giltighet förutsätter att A kommun
 av länsstyrelsen befrias från skyldigheten att hålla brand-
 kår i den omfattning avtalet avser, är upprättat i .....
 exemplar, varav vardera parten tagit var sitt.

Ann 1. Förutom de avtalsslutande parterna bör
 länsstyrelsen, statens brandinspektion och läns-
 brandinspektören erhålla ett exemplar av avtalet.

Ann 2. Avtalet skall läggas till grund för
 ansökan hos länsstyrelsen om befrielse från
 skyldighet att hålla brandkår och skall, om
 sådan befrielse medges, fogas till den för
 respektive kommun gällande brandordningen och

åberopas i densamma. Vid fastställande av
brandordning för kommunen eller ändring
därav skall länsstyrelsen äga kännedom om
avtalets innehåll.

..... den .... / .... 19..

.....
.....
.....

II. Specialavtal

A. Specialavtals innehåll.

Specialavtal kan reglera exempelvis följande frågor:

- a) Användande av gemensam brandalarmeringscentral;
- b) Utseende av gemensam brandchef (och vice brandchef);
- c) Uppförande och användande av gemensamma övnings- och utbildningsanordningar, exempelvis brand- och rök- övningshus;
- d) Upprättande och användande av gemensamma depåer för slang, trycklufttuber, skumvätska etc;
- e) Användande av viss brandkårs specialutrustning, exempelvis maskinstege, skumutrustning etc.

Det skulle föra för långt att här i detalj ange alla de punkter som ovanstående till sitt syfte olikartade avtal bör innehålla. De har emellertid det gemensamt att av dem bör framgå:

- 1) Avtalsslutande parter
- 2) Den verksamhet avtalet gäller
- 3) Ersättningsfrågor
- 4) Avtalets giltighet
- 5) Eventuella tvisters lösande

B. Exempel på specialavtal.

1. Avtal om gemensam brandalarmeringscentral

1 §.

Mellan .....(A kommun) och .....
 .....(B kommun) har denna dag träffats
 följande avtal om gemensam brandalarmeringscentral.

2 §.

.....(A kommun) åtager sig
att vid den på ..... brandstation befintliga
 brandalarmeringscentralen emottaga anmälan om brand
 eller annat nödläge i .....(B kommun)/

följande delar av .....(B kommun)/
att svara för alarmeringen av brandkåren(-erna) i
 .....
samt att i övrigt efter bästa förmåga omhändera den gemensamma alarmeringstjänsten.

.....(A kommun) påtager sig icke ansvar för eventuell missuppfattning vid adressangivning eller felaktig kallelse till uttryckning.

Ann. För att underlätta adressgivningen bör det ankomma på den hjälpta kommunen att ställa erforderligt kartmaterial, adressförteckningar etc till förfogande.

3 §.

.....(B kommun) bestrider alla de särskilda installations- och anläggningkostnader samt in-trädes- och abonnemangavgifter som föranledes av detta avtal.

4 §.

Alt I .....(B kommun) betalar till .....(A kommun) en årlig avgift av ..... kronor (:-) såsom ersättning för .....(A kommuns) åtagande att betjäna anläggningen och överföra inkommande larm till brandkåren(-erna) i .....

Alt II .....(B kommun) betalar till .....(A kommun) en årlig avgift motsvarande .....( ) tre per invånare inom .....(B kommun)/ i 2 § angivna delar av .....(B kommun)/. Invånareantalet skall hänföra sig till den 31 december närmast föregående år. Beloppet skall avrundas till närmast högre 100-tal kronor. Ersättningen skall utbetalas senast den ..... varje år.

5 §.

Detta avtal skall gälla under en tid av ..... år från och med den ..... 19... Det skall därefter förlängas med ..... år i sänder, såvida avtalet icke uppsäges av någondera parten senast ..... månader före utgången av avtalstiden.

6 §.

Eventuella tvister i anledning av detta avtal skall lösas enligt lagen den 14 juni 1929 om skiljemän.

7 §.

Detta avtal är upprättat i .... exemplar, varav vardera parten tagit var sitt.

Ann. Förutom de avtalsslutande parterna bör Länsstyrelsen, statens brandinspektion och Länsbrandinspektören erhålla vardera ett exemplar av avtalet.

..... den ...../..... 19..

.....
 .....
 .....

2. Avtal om gemensam brandmaterieldepå1 §.

Mellan .....(A kommun, förvaltande kommun) och .....(B, C, D osv kommuner, d.v.s. övriga av avtalet berörda kommuner) har denna dag träffats följande avtal om gemensam brandmaterieldepå (nedan benämnd materieldepå).

Ann. En gemensam materieldepå kan innehålla t ex brandslang av olika dimensioner, trycklufttuber, skumvätska osv.

2 §.

De kommuner som gått samman om den gemensamma materieldepån skall vid behov och enligt de närmare bestämmelser av praktisk natur, som kan överenskommas mellan berörda brandchefer, kunna nyttja icke blott den i depån förvarade egna brandmaterielen utan även övrig däri deponerad materiel.

3 §.

Materieldepån anordnas på ..... brandstation och förvaltas av brandstyrelsen i .....(A kommun), brandstyrelsen dock obetaget att uppdraga skötseln av materieldepån åt brandchefen i .....(A kommun).

4 §.

Följande brandmateriel skall deponeras av var och en av de avtalslutande kommunerna, nämligen

..... m ..... mm brandslang;
 ..... m ..... mm -"- ;
 ..... m ..... mm -"- ;
 ..... trycklufttuber;
 ..... liter skumvätska.

Första uppsättning brandmateriel enligt ovan anskaffas genom respektive kommuners försorg.

5 §.

Varje kommun bibehåller äganderätten till den enligt 4 § deponerade eller däremot svarande materielen.

6 §.

Vid begagnande av deponerad materiel skall varje kommun svara för slitage- och förbrukningskostnad enligt följande grunder:

- a) vid totalförstöring respektive förbrukning av materiel, hela nyanskaffningsvärdet;
- b) i övrigt med .... % av nyanskaffningsvärdet för varje gång materiel begagnas.

7 §.

Till den förvaltande kommunen skall övriga av avtalet berörda kommuner, som begagnat i depån förvarad materiel, inbetala ersättning - bestämd enligt i 6 § angivna grunder - inom .....månad(-er) efter avslutad brandsläckning.

8 §.

Brandstyrelsen i .....(A kommun) eller brandchefen därstädes, om brandstyrelsen uppdragit skötseln av materieldepån och däri förvarad materiel åt denne, har att vid behov nyanskaffa förekommande materiel på den förvaltande kommunens bekostnad.

9 §.

För gemensamma utgifter, avseende materielens vård, registrering och försäkring m m erlägger övriga av avtalet berörda kommuner till den förvaltande kommunen en årlig avgift av ..... kronor.

10 §.

Detta avtal skall gälla under en tid av ..... år från och med den ..... 19... Det skall därefter förlängas med ..... år i sänder, såvida avtalet icke uppsäges av någondera parten senast ..... månader före utgången av avtalstiden.

11 §.

Eventuella tvister i anledning av detta avtal skall lösas enligt lagen den 14 juni 1929 om skiljemän.

12 §.

Detta avtal är upprättat i ..... exemplar, varav vardera parten tagit var sitt.

Anm. Förutom de avtalsslutande parterna bör länsstyrelsen, statens brandinspektion och länsbrandinspektören erhålla vardera ett exem-

plar av avtalet.

..... den ...../... 19..

.....
.....
.....

